# KARTA PRZEDMIOTU (ZAJĘĆ)

**Kod przedmiotu (zajęć): 0912.7.LEK.D.AP**

**Nazwa przedmiotu (zajęć) w języku polskim: Anatomia palpacyjna**

**Nazwa przedmiotu (zajęć) w języku angielskim: Palpatory anatomy**

## 1. Usytuowanie przedmiotu (zajęć) w systemie studiów

| | |
|---|---|
| **1.1. Kierunek studiów** | lekarski |
| **1.2. Forma studiów** | Stacjonarne/niestacjonarne |
| **1.3. Poziom studiów** | Jednolite studia magisterskie |
| **1.4. Profil studiów** | ogólnoakademicki |
| **1.5. Osoba przygotowująca kartę przedmiotu (zajęć)** | dr Agata Michalska |
| **1.6. Kontakt** | agata.michalska.2@ujk.edu.pl |

## 2. Ogólna charakterystyka przedmiotu (zajęć)

| | |
|---|---|
| **2.1. Język wykładowy** | polski |
| **2.2. Wymagania wstępne** | brak |

## 3. Szczegółowa charakterystyka przedmiotu (zajęć)

| | |
|---|---|
| **3.1. Forma zajęć** | wykład (W)(e-learning), ćwiczenia (C), ćwiczenia praktyczne (CP) |
| **3.2. Miejsce realizacji zajęć** | Zajęcia w pomieszczeniach dydaktycznych Wydział Lekarski UJK<br>Zajęcia on-line (e-learning) |
| **3.3. Forma zaliczenia zajęć** | Zaliczenie z oceną |
| **3.4. Metody dydaktyczne** | Wykład (e-learning): praca ze źródłem drukowanym<br>Ćwiczenia: pokaz z objaśnieniem, dyskusja<br>Ćwiczenia praktyczne: pokaz z objaśnieniem, pokaz z instruktażem, pomiar, dyskusja |
| **3.5.a. Wykaz literatury podstawowej** | 1. Tixa S. Atlas anatomii palpacyjnej. Badanie manualne powłok. Warszawa: PZWL Wydawnictwo Lekarskie; 2017<br>2. Field D, Hutchinson JO. Anatomia Fielda. Badanie palpacyjne i punkty odniesienia. Wrocław: Urban & Partner; 2014.<br>3. Tunstall R., Shah N. Vademecum- Anatomia powierzchniowa. Warszawa Medipage 2017. |
| **3.5.b. Wykaz literatury uzupełniającej** | 1. Cartledge P., Cartledge C., Lockey A. Vademecum- badanie kliniczne. Warszawa Medipage 2017.<br>2. Schunke M., Schulte E., Schumacher U., Voll M., Wesker K. Prometeusz. Atlas anatomii człowieka. Tom I,II,III. Medpharm 2021. |

## 4. Cele, treści i efekty uczenia się

### 4.1. Cele przedmiotu (zajęć) (z uwzględnieniem formy zajęć)

**Wykłady (e-learning)**

- **C1.** Zapoznanie studenta z podstawowymi założeniami anatomii palpacyjnej
- **C2.** Zapoznanie studenta z metodami oceny palpacyjnej
- **C3.** Przyswojenie wiedzy w zakresie wybranych elementów badania przedmiotowego

**Ćwiczenia**

- **C1.** Zaznajomienie studenta z technikami identyfikacji wybranych struktur anatomicznych (skóry, kości, więzadeł, ścięgien, mięśni, nerwów, narządów)
- **C2.** Opanowanie umiejętności identyfikacji wybranych struktur anatomicznych
- **C3.** Opanowanie umiejętności identyfikacji struktur anatomicznych w zakresie wybranych elementów badania przedmiotowego

**Ćwiczenia praktyczne**

- **C1.** Umiejętność rozpoznawania i lokalizowania wybranych struktur ludzkiego ciała.
- **C2.** Umiejętność wykonania i interpretacji wybranych elementów badania przedmiotowego
- **C3.** Umiejętność przeprowadzenia badania z poszanowaniem godności i autonomii pacjenta

### 4.2. Treści programowe (z uwzględnieniem formy zajęć)

**Wykłady (e-learning)**

1. Znaczenie anatomii palpacyjnej w praktyce lekarskiej
2. Anatomia topograficzna– wybrane zagadnienia.

**Ćwiczenia**

1. Ogólne zasady palpacji struktur anatomicznych. Ocena wzrokowa postawy. Ocena chodu. Ocena ruchomości stawów.
2. Palpacja głowa, szyja struktury i punkty kostne: kość potyliczna (guzowatość potyliczna zewnętrzna, kresy karkowe), kości ciemieniowe (szew strzałkowy, guzy ciemieniowe), kość skroniowa (wyrostek sutkowaty, łuk jarzmowy), kość czołowa (guz czołowy, wcięcie nadoczodołowe, kość nosowa, otwór gruszkowaty, kość jarzmowa, kość szczękowa (otwór podoczodołowy), oczodół, żuchwa (trzon, podstawa i dół podżuchwowy, kąt i gałąź żuchwy, wyrostek kłykciowy, wyrostek dziobiasty), tchawica i chrząstki krtani- tarczowata, pierścieniowata, kość gnykowa, mięśnie: mostkowo-obojczykowo- sutkowy, pochyłe, żwacz, skroniowy, szeroki szyi, mięśnie mimiczne twarzy, tętnica podobojczykowa, tętnica szyjna wspólna, tętnica skroniowa powierzchowna, tętnica twarzowa, szyjne węzły chłonne, wybrane nerwy splotu szyjnego).
3. Palpacja kończyna górna, klatka piersiowa, grzbiet struktury i punkty kostne: łopatka (grzebień łopatki, brzeg przyśrodkowy i boczny łopatki, kąt dolny i górny łopatki, dół podgrzebieniowy, nadgrzebieniowy, podłopatkowy, wyrostek kruczy, wyrostek barkowy), obojczyk, staw barkowo – obojczykowy i mostkowo- obojczykowy, kość ramienna: guzowatość naramienna, guzek większy i mniejszy, bruzda międzyguzkowa nadkłykcie kości ramiennej, wyrostek i dół wyrostka łokciowego, kość łokciowa (głowa, trzon, wyrostek rylcowaty), kość promieniowa (głowa, szyjka, trzon, wyrostek rylcowaty), kości nadgarstka, kości śródręcza i paliczki; mięśnie: naramienny, czworoboczny, najszerszy grzbietu, obły większy, nadgrzebieniowy, podgrzebieniowy, podłopatkowy, obły mniejszy, dźwigacz łopatki, zębaty przedni, piersiowy większy, piersiowy mniejszy, dwugłowy ramienia, trójgłowy ramienia, ramienny, ramienno – promieniowy, zginacz łokciowy i promieniowy nadgarstka, zginacz powierzchowny i głęboki palców, prostownik palca wskazującego, prostownik palca małego, dół łokciowy, n. łokciowy, n. promieniowy, tętnica promieniowa, kanał nadgarstka, troczek zginaczy i rozcięgno dłoniowe; wyrostki kolczyste kręgów, wyrostki poprzeczne, mostek, żebra, mięśnie: czworoboczny lędźwi, prosty brzucha, skośne wewnętrzne i zewnętrzne brzucha, poprzeczny brzucha, przepona; więzadło karkowe, aorta

**Ćwiczenia praktyczne**

1. Palpacja brzuch. Linie topograficzne i okolice brzucha, rzutowanie narządów. Kanał pachwinowy.

Linie cięć chirurgicznych. Nerka. Wybrane elementy badania przedmiotowego.
2. Palpacja miednica, kończyna dolna. Struktury i punkty kostne: kolec biodrowy przedni górny, przedni dolny, tylny górny, dół biodrowy, grzebień i guzki łonowe, gałąź górna i dolna kości łonowej, guz kulszowy, kość krzyżowa, staw krzyżowo- biodrowy, kość guziczna kość udowa (krętarz większy kości udowej, nadkłykcie, szpara stawu kolanowego), rzepka, kość piszczelowa (guzowatość i trzon, przyczep gęsiej stopki, guzek Gerdy'ego), kość strzałkowa (głowa kości strzałkowej), kości stawu skokowego i stopy (guz piętowy, kość skokowa, podpórka kości skokowej); trójkąt udowy, więzadło pachwinowe, tętnica udowa, więzadło krzyżowo-guzowe, więzadło biodrowo-lędźwiowe, nerw kulszowy, nerw pośladkowy górny, nerw pośladkowy dolny, nerw skórny boczny uda, nerw kulszowy, pasmo biodrowo-piszczelowe; mięśnie: czworogłowy uda, dwugłowy uda – głowa długa i krótka, półścięgnisty, półbłoniasty, pośladkowe, przywodziciel wielki, przywodziciel długi, smukły, grzebieniowy, naprężacz powięzi szerokiej, krawiecki, gruszkowaty, biodrowy, lędźwiowy; więzadło poboczne strzałkowe, więzadło poboczne piszczelowe, więzadło rzepki, tętnica podkolanowa, nerw strzałkowy wspólny, rozcięgno podeszwowe.
3. Palpacja klatka piersiowa. Linie topograficzne i okolice. „Bezpieczny trójkąt"- miejsce nakłucia jamy opłucnej, węzły chłonne pachowe, granice płuc i opłucnej, rzutowanie serca i dużych naczyń. Trójkąt osłuchiwania. Rozszerzalność klatki piersiowej, drżenie piersiowe.

### 4.3. Efekty uczenia się realizowane w ramach przedmiotu (zajęć)

| Efekty przedmiotowe (symbol) | Student, który zaliczył przedmiot (zajęcia) | Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się |
|---|---|---|
| | **w zakresie wiedzy:** | |
| W01 | Zna budowę ciała ludzkiego w podejściu topograficznym i czynnościowym, w tym stosunki topograficzne między poszczególnymi narządami, wraz z mianownictwem anatomicznym, histologicznym i embriologicznym; | A.W1. |
| | **w zakresie umiejętności:** | |
| U01 | Potrafi wyjaśniać anatomiczne podstawy badania przedmiotowego; | A.U3. |
| | **w zakresie kompetencji społecznych:** | |
| K01 | Jest świadomy dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych | K.S5. |
| K02 | Wykazuje aktywność do korzystania z obiektywnych źródeł informacji; | K.S7. |
| K03 | Jest gotowy do formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej | K.S10. |
| K04 | Jest świadomy przyjęcia odpowiedzialności związanej z decyzjami podejmowanymi w ramach działalności zawodowej, w tym w kategoriach bezpieczeństwa własnego i innych osób | K.S11. |

### 4.4. Sposoby weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się realizowanych w ramach przedmiotu (zajęć)

**Sposób weryfikacji (+/-)**

| Efekty przedmiotowe (symbol) | Egzamin ustny/ pisemny/ praktyczny/ inny (jaki?)* | Kolokwium* | Projekt* | Aktywność na zajęciach* | Praca własna* | Praca w grupie* | Inne (jakie?)* Mini-OSCE |
|---|---|---|---|---|---|---|---|

**Forma zajęć**

| 1: / 2: | W | C | ... | W | C | ... | W | C | ... | W | C | ... | W | C | ... | W | C | ... | W | C | ... |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| W01 | | | | | | | | | | | | | | + | | | | | | | |
| U01 | | | | | | | | | | | | | | + | | | + | | | | + |
| K01-K04 | | | | | | | | | | | + | | | | | | + | | | | |

**Adnotacja. 1: forma zajęć; 2: efekty uczenia się**

### 4.5. Kryteria oceny stopnia osiągnięcia efektów uczenia się

**Forma zajęć:**

**WYKŁAD e-learning (e-W)** (w tym zajęcia prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość)

| Ocena | Kryterium oceny |
|---|---|
| **3,0** | Praca własna zawiera treści poprawne. Student realizuje zadanie przy znacznym wsparciu prowadzącego. Częściowo spełnia wymagania formalne (oddany z opóźnieniem / z brakami technicznymi). |
| **3,5** | Praca własna zawiera poprawne treści. Student pracuje w miarę samodzielnie, choć wymaga okresowej korekty. Spełnia większość wymagań formalnych. |
| **4,0** | Praca własna obejmuje istotne treści. Student w większości samodzielnie realizuje zadanie. Projekt spełnia wymagania formalne i jest terminowy. |
| **4,5** | Praca własna jest kompletna, poprawna merytorycznie i dobrze ustrukturyzowana. Student pracuje samodzielnie, a wkład własny jest wyraźnie widoczny. Projekt jest starannie przygotowany pod względem formalnym i estetycznym |
| **5,0** | Praca własna wyróżnia się wysokim poziomem merytorycznym. Student wykazuje pełną samodzielność i odpowiedzialność w realizacji zadania. Projekt spełnia wszystkie wymagania formalne, przygotowany estetycznie, terminowo. |

**Forma zajęć:**

**ĆWICZENIA (C)** (w tym zajęcia prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość)

| Ocena | Kryterium oceny |
|---|---|
| **3,0** | Student uczestniczy w zajęciach, ale wykazuje się niską aktywnością. Wymaga częstych wskazówek prowadzącego, by wykonać zadania. Wiedza fragmentaryczna, ograniczona do podstawowych treści; zdarza się popełnianie błędów. W minimalnym stopniu przejawia odpowiedzialność za wykonywane zadania. Współpraca w zespole jest ograniczona i wymaga stałego wsparcia ze strony prowadzącego. Stosuje zasady etyki zawodowej, ale zdarzają się uchybienia wymagające korekty. |
| **3,5** | Student okazjonalnie włącza się w aktywność na zajęciach. Zadania wykonuje przy wsparciu prowadzącego, ale coraz częściej samodzielnie. Wiedza obejmuje większość podstawowych treści, jednak bez szerszego rozumienia zależności. Student podejmuje próby odpowiedzialnego działania, choć zdarza się brak konsekwencji. Współpraca z zespołem jest możliwa, ale nie zawsze aktywna i |

| | |
|---|---|
| | konstruktywna. Zasady etyki są w większości respektowane, wymaga jednak okazjonalnych wskazówek. |
| **4,0** | Student uczestniczy aktywnie w ćwiczeniach, chętnie podejmuje się powierzonych zadań. Potrafi samodzielnie wykonać zadania typowe, przy trudniejszych korzysta ze wskazówek prowadzącego. Posiada wiedzę poprawną, obejmującą podstawowe i część treści bardziej szczegółowych. Student zazwyczaj przejawia odpowiedzialność za swoje działania. Uczestniczy w pracy zespołowej i przyczynia się do realizacji wspólnych celów. Postępuje zgodnie z zasadami etyki zawodowej i prawidłowo reaguje na uwagi. |
| **4,5** | Student jest aktywny i systematycznie zaangażowany w zajęcia. Wykazuje inicjatywę w pracy zespołowej, potrafi wspierać innych. W zadaniach łączy wiedzę teoretyczną z praktyką, analizuje i interpretuje wyniki. Student w sposób konsekwentny i świadomy przejawia odpowiedzialność i troskę o dobro pacjenta symulowanego/zadania. Współpracuje aktywnie, inicjuje działania w zespole. Przestrzega zasad etyki i potrafi wskazać właściwe rozwiązania w sytuacjach problemowych. |
| **5,0** | Student wyróżnia się wysoką aktywnością, inicjatywą i samodzielnością podczas zajęć. Angażuje się w rozwiązywanie problemów, zadaje trafne pytania, proponuje własne rozwiązania. Wiedza pełna, usystematyzowana, z umiejętnością krytycznej analizy i zastosowania w praktyce klinicznej. Student w pełni świadomie i konsekwentnie działa odpowiedzialnie, przewidując konsekwencje swoich decyzji. Jest liderem lub aktywnym członkiem zespołu, wspiera współpracowników i tworzy atmosferę współdziałania.<br>Wysoki poziom świadomości etycznej – samodzielnie identyfikuje dylematy etyczne i rozwiązuje je w sposób zgodny z wartościami zawodowymi. |

**Forma zajęć:**

**INNE (...)** (w tym zajęcia prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość)

| Ocena | Kryterium oceny |
|---|---|
| **3,0** | Wykazuje znajomość treści kształcenia z wiedzy i umiejętności praktycznych na poziomie 61%-68% podczas OSCE |
| **3,5** | Wykazuje znajomość treści kształcenia z wiedzy i umiejętności praktycznych na poziomie 69%-76% podczas OSCE |
| **4,0** | Wykazuje znajomość treści kształcenia z wiedzy i umiejętności praktycznych na poziomie 77%-84% podczas OSCE |
| **4,5** | Wykazuje znajomość treści kształcenia z wiedzy i umiejętności praktycznych na poziomie 85%-92% podczas OSCE |
| **5,0** | Wykazuje znajomość treści kształcenia z wiedzy i umiejętności praktycznych na poziomie 93%-100% podczas OSCE |

## 5. Bilans punktów ECTS – nakład pracy studenta

| Kategoria | Obciążenie studenta: studia stacjonarne | Obciążenie studenta: studia niestacjonarne |
|---|---|---|
| **LICZBA GODZIN REALIZOWANYCH PRZY BEZPOŚREDNIM UDZIALE NAUCZYCIELA (GODZINY KONTAKTOWE)** | ***30*** | ***30*** |
| Udział w wykładach* | | |
| Udział w ćwiczeniach, konwersatoriach, laboratoriach* | 25 | 25 |
| Inne (należy wskazać jakie? np. zajęcia prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość) * | 5 | 5 |
| **SAMODZIELNA PRACA STUDENTA (GODZINY NIEKONTAKTOWE)** | ***20*** | ***20*** |
| Przygotowanie do wykładu* | | |
| Przygotowanie do ćwiczeń, konwersatorium, laboratorium* | 20 | 20 |
| Przygotowanie do egzaminu/kolokwium* | | |
| Zebranie materiałów do projektu, kwerenda internetowa* | | |
| Opracowanie prezentacji multimedialnej* | | |
| Inne (jakie?)* | | |
| **ŁĄCZNA LICZBA GODZIN** | 50 | 50 |
| **PUNKTY ECTS za przedmiot (zajęcia)** | 2 | 2 |

***niepotrzebne usunąć**

**Przyjmuję do realizacji** (data i czytelne podpisy osób prowadzących przedmiot (zajęcia) w danym roku akademickim)

……